

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет агротехнологій

Кафедра землеробства, геодезії та землеустрою

ДАНИЛЮК Владислав Михайлович

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КОНСОЛІДАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Науковий керівник: доктор екон. наук,
професор Попов А.С. _____

Зав. кафедри: доктор с.-г. наук,
професор Гамаюнова В. В. _____

МИКОЛАЇВ
2022

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 82 с., 53 використаних джерел, 3 креслення.

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню теоретико-методологічних засад консолідації земель та обґрунтуванню практичної складової її проведення в сучасних умовах ринкових земельних відносин.

У кваліфікаційній роботі: проаналізовано та виявлені проблеми стану існуючої теоретичної, законодавчої та методичної бази України щодо питання консолідації земель; зробити аналіз використання земельних ресурсів за результатами проведення земельної реформи на території об'єкта дослідження; розроблено та обґрунтовано алгоритм проведення консолідації земель щодо створення нових та впорядкування існуючих землеволодінь та землекористувань агроформувань; розроблені проєктні пропозиції щодо консолідації землеволодінь та землекористувань агроформувань та надане їх техніко-економічне обґрунтування. Висновки та пропозиції спираються на практику використання земельних ділянок товарного сільськогосподарського виробництва агроформувань Ланнівської територіальної громади Полтавської області.

Використання отриманих результатів дозволить краще зрозуміти зміст консолідації земель сучасних агроформувань та рівень техніко-економічного обґрунтування відповідних проєктних рішень.

Перелік ключових слів: КОНСОЛІДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ, ЗЕМЕЛЬНА ДІЛЯНКА, ФРАГМЕНТАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ, ЗЕМЛЕУСТРІЙ, АГРОФОРМУВАННЯ, ОБМІН ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аграрна політика та земельні відносини : підручник / Г.М. Калетнік, І.В. Гончарук, Т.В. Ємчик, С.М. Лутковська. Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2020. 307 с.
2. Кустовська О. В., Осипчук С. О. Розпоряджатись землею маємо адекватно. *Землевпорядний вісник*. 2007. № 2. С. 29–32.
3. Горлачук В. В., Сохнич А. Я. Екологічні аспекти землекористування. *Вісник ХДАУ*. 1999. № 5. С. 299–305.
4. Кустовська О., Войцехівська І. Консолідація сільськогосподарських угідь як елемент земельної реформи. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vldau/Zem/2009/files/09kovolr.pdf
5. Добрянська Л.О., Жарова Л.В., Хлобистов Є.В. Стратегічний потенціал екологічної безпеки: технологія економічного зростання : [монографія]; за наук. ред. проф. Хлобистова Є.В. Львів: Український бестселер, 2012. 284 с.
6. Кустовська О. В. Еколого-економічне обґрунтування формування сільськогосподарського землекористування : дис. . канд. екон. наук : 08.00.06 / О. В. Кустовська. Київ, 2008. 270 с.
7. Мартин А.Г., Краснолуцький О.В. Консолідація земель сільськогосподарського призначення в Україні: механізм здійснення. *Землевпорядний вісник*. 2011. № 5. С. 30–35.
8. Попов А.С. Поняття, зміст і завдання консолідації земель: європейський досвід. *Землевпорядний вісник*. 2015. № 1. С. 36–40.
9. Шворак А. М. Теоретичні основи консолідації земель: зміст, мета, завдання, принципи. *Землеустрій і кадастр*. 2008. №4. С. 11–13.
10. Ткачук Л.В. Консолідація земель: ефективне використання та охорона в умовах трансформації земельних відносин: [монографія] / Л.В. Ткачук. Львів: Вид-во Львівського НАУ, 2009. 249 с.

11. Кулинич П. Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: [Монографія] / П. Ф. Кулинич. Київ: Логос, 2011. 688 с.

12. Третяк А. М. Теоретичні основи землеустрою / А. М. Третяк. Київ: ІЗУ УААН, 2002. 152 с.

13. Попов А. С. Зміст консолідації земель у межах населених пунктів. *Вісник Львівського НАУ: економіка АПК*. Львів: Львів. нац. аграр. ун-т, 2012. №19(2). 289 с. С. 146–151.

14. Попов А. С. Досвід консолідації земель населених пунктів у Японії. Теоретичні основи і практичні аспекти використання ресурсощадних технологій для підвищення ефективності агропромислового виробництва і розвитку сільських територій: матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму, 18-21 вересня 2012 року. Львів, 2012. С. 397–401.

15. Попов А.С. Наукові підходи щодо визначення поняття консолідації земель сільськогосподарського призначення. *Землевпорядний вісник*. 2016. № 3. С. 31–35.

16. Шворах А. М. Консолідація земель сільськогосподарського призначення : дис. докт. ек. наук : 08.00.06 / Шворах Анатолій Михайлович. Київ, 2016. 438 с.

17. Нестеренко Г. Б., Красовська Г. І. Консолідація земель як один із заходів удосконалення структури землеволодінь. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.1. С. 235–240.

18. Шворах А., Євсюков Т., Способи та методи консолідації земель сільськогосподарського призначення. *Економіст*. 2014. №8. С. 44–48.

19. Ступень М., Дудич Г. Оренда як форма консолідації земель. *Економіст*. 2015. №7. С.34–37.

20. Попов А.С. Критичний аналіз способів проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення в Україні. *Економіка. Управління. Інновації*. № 2(17). 2016.

21. Попов А., Мовчан С., Коломієць С, Леженкін І. Формування масивів земель сільськогосподарського призначення як альтернатива консолідації земельних ділянок // Економічна та соціальна географія. 2020. Вип. 84. С. 42–54.
22. Попов А.С. Оцінка ефективності проведення консолідації земель. *Землевпорядний вісник*. 2015. № 11. С. 22–27.
23. Popov A. The formation of institutional environment of agricultural land consolidation in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 1, 2015, No. 2. P. 128–134.
24. Попов А.С. Консолідація земель, як інструмент сталого розвитку сільських територій. *Молодий вчений*. 2015. №11 (26). Ч. 2. С. 94–101.
25. Попов А.С. Фрагментація земель сільськогосподарського призначення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. № 10, 2016. С. 642–647.
26. Попов А.С. Землеустрій – основний механізм проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення. *Агросвіт*. №10. 2016. С. 12–16.
27. Про землеустрій : Закон України від 22 трав. 2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text> (дата звернення: 10.11.2022).
28. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 05 червня 2003 р. № 899-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/899-15> (дата звернення: 10.11.2022).
29. van Dijk T. Dealing with Central European Land Fragmentation: Ph.D. Thesis / Terry van Dijk. – The Netherlands: Uitgeverij Eburon, 2003. 219 p.
30. Thomas J. Attempt on Systematization of Land Consolidation Approaches in Europe / J. Thomas // *Zeitschrift für Geodäsie, Geoinformation und Landmanagement*. 2006. № 3. С. 156-161.
31. Hartvigsen M. Land Reform and Land Consolidation in Central and Eastern Europe after 1989: Experiences and Perspectives: Ph.D. Thesis / Morten Hartvigsen. – Aalborg: Aalborg University, 2015. 449 p.

32. Попов А.С. Стадійність проведення консолідації земель сільськогосподарського призначення в Україні на основі передового міжнародного опыта. Проблеми економіки. 2017. № 1. С. 112–121.

33. Popov, A., & Trehub, O. (2022). Improvement of the normative monetary evaluation of settlement land in the ecological context. *Geodesy and Cartography*, 48(2), 107–123. <https://doi.org/10.3846/gac.2022.14865>

34. Popov, A., Tymoshevskiy, V., & Poliakh, V. (2022). Costs, Benefits and Obstacles to the Adoption and Retention of Shelterbelts: Regional Perception and Mind Map Analyses for Ukraine. *Geomatics and Environmental Engineering*, 16(2), 157–176. <https://doi.org/10.7494/geom.2022.16.2.157>

35. Фрагментація земель у розвитку земельних відносин / Попов А.С. // Економіка АПК. 2015. № 7. С. 51.

36. Popov A. Assessment of land fragmentation of agricultural enterprises in Ukraine. *Economic Annals-XXI*. 2017. Vol. 164 Issue 3/4. P. 56–60. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V164-13>

37. Попов А.С. Розвиток ринку земель сільськогосподарського призначення через механізм консолідації земель. Економіка АПК. Київ, 2018. № 4. С. 28–33.

38. Попов А.С. Заходи щодо подолання наслідків фрагментації земель сільськогосподарського призначення: європейський досвід та українські реалії. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2016. Vol. 2. No. 1. С. 96–109.

39. Попов А.С. Інституціональні засади консолідації земель сільськогосподарського призначення: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.06 / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів, 2018. 472 с.

40. Попов А.С. Інституціональні засади консолідації земель сільськогосподарського призначення: теорія, методологія, практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 08.00.06 / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів, 2018. 41 с.

41. Operations manual for land consolidation pilot projects in Central and Eastern Europe. Roma: FAO, 2004. 69 p.

42. Про порядок паювання земель переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям: Указ Президента України від 8 серп. 1995 року №720/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/720/95#Text> (дата звернення: 10.11.2022).

43. Про стан реформування земельних відносин: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лют. 1996 року №187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-96-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.11.2022).

44. Про невідкладні заходи, щодо реформування аграрного сектора економіки: Указ Президента України від 3 грудня 1999 року № 1529/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1529/99#Text> (дата звернення: 10.11.2022).

45. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення: 10.11.2022).

46. Про додаткові заходи щодо соціального захисту селян – власників земельних ділянок та земельних часток (паїв) : Указ Президента України від 02 лют. 2002 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2002#Text> (дата звернення: 19.11.2022).

47. Земельний кодекс : Кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 10.11.2022).

48. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text> (дата звернення: 19.11.2022).

49. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 19.11.2022).

50. Дехтяренко Ю.Ф. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: Навчальний посібник // Ю.Ф. Дехтяренко, М.Г. Лихогруд, Ю.М. Манцевич, Ю.М. Палеха. Київ: Профі, 2007.

51. Розробка концепції експериментальних проектів консолідації земель у Центральній та Східній Європі: Текст // Продовольча і сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй. Рим: 2005. 64 с.

52. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.03 №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 10.11.2022).

53. Третяк А.М. Наукові основи економіки землекористування і землевпорядкування: навч. посібник / А.М. Третяк, В.М. Другак. Київ: ТОВ ЦЗРУ, 2002. С. 265.